

REFERAT |KRS| Kommunalutvalget (2011-2015) d. 08-05-2012

Mødedato Tirsdag d. 08. maj 2012 kl. 09:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Godkjenning av møteprotokoll 17.04.12.....	3
Muligheter for innsparing i de ulike sektorerers reisekostnader - verbalforslag HP 2012-2015.....	5

Punkt 25/12: Godkjenning av møteprotokoll 17.04.12

Bilag

D:\krweb\dl_temp\upload\Anne.L.H.Aabo\anne.l.h.aabo-174201214814.doc

Dato: 25.04.12
Saksnr.: 201200005-23
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Anne Lise Holand Aabø

Saksgang
Kommunalutvalget

Møtedato
08.05.2012

Godkjenning av møteprotokoll 17.04.12

Forslag til vedtak:

1. Kommunalutvalget godkjenner møteprotokoll fra møte 17.04.12.

Kristin T. Andresen
Organisasjonsdirektør

Anne Lise H. Aabø
Formannskapssekretær

Trykte vedlegg: Protokoll fra kommunalutvalgets møte 17.04.12

**Punkt 26/12: Muligheter for innsparing i de ulike sektorers reisekostnader -
verbalforslag HP 2012-2015**

Dato: 2012-04-30
Saksnr.: 201204982-1
Arkivkode E: 145
Saksbehandler: Ole Petter Ingvaldsen

Saksgang
Kommunalutvalget

Møtedato
08.05.2012

Muligheter for innsparing i de ulike sektorers reisekostnader - verbalforslag HP 2012-2015

Sammendrag:

Gjennomgangen av kommunens reisekostnader viser samlet sett at utgiftene har gått noe ned de senere år. Dette skyldes generelt økt fokus på reisevirksomhet og at flere sektorer har realisert innsparingskrav med strenge krav til prioritering og nytteverdi.

Fokuset på reisekostnader vil fortsatt være høyt. Dette gjelder både administrative og mer brukerrelaterte reise- og transportkostnader.

Mye reise- og transportvirksomhet i sektorene er øremerket brukergrupper. I Helse- og sosialsektoren er omfanget av dette stort, men også andre sektorene har betydelige utgifter. Som eksempel kan nevnes transport av barnehagebarn og skoleelever til og fra ulike aktiviteter og arrangementer. I teknisk sektor er mye transport knyttet til for eksempel renholdstjenesten. Et sterkt fokus på kostnader, logistikk og effektiv ressursutnyttelse må videreføres på dette området.

Administrativt har rådmannen nylig vedtatt retningslinjer for tjenestereiser i Kristiansand kommune. Retningslinjene er gjengitt i saken og skal bidra til en god ressursutnyttelse og ytterligere reduserte utgifter.

Kommunens administrative reiseutgifter utgjør en betydelig kostnad som nok kan reduseres ytterligere uten at tjenestetilbudet svekkes. Retningslinjene for tjenestereiser er i så måte et godt bidrag der det blant annet forutsettes en vurdering av om reisen er nødvendig og om alternative kommunikasjonsmåter, som for eksempel videokonferanser, er et alternativ. I tillegg stilles det krav til transport som skal gi både kostnadsbesparelse og miljøgevinst.

Rådmannen vil ikke anbefale at det vedtas særskilte innsparingstiltak for reisekostnader i tillegg til de innsparinger som bystyret allerede har vedtatt. I rulleringen av handlingsprogrammet vil administrasjonen imidlertid arbeide for ytterligere reduksjon i reisekostnadene for å tilpasse virksomheten til reduserte budsjetterammer.

Forslag til vedtak:

1. Kommunalutvalget tar saken til orientering
2. Reduserte reisekostnader skal inngå som en del av innsparingstiltakene ved rulleringen av handlingsprogrammet.

Terje Fjellvang
Økonomidiretør

Ole Petter Ingvaldsen
Økonomirådgiver

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :

I vedtatt handlingsprogram 2012-2015 framgår følgende verbalforslag i kapittel 7. Økonomiseksjon, punkt 7.6 Oppfølging av vedtatte verbalforslag:

«Bystyret ber administrasjonen fremme en sak som viser hvilke muligheter man har for innsparing i de ulike sektorens reisekostnader. Lovpålagte reisekostnader som skoleskyss og reiser i forbindelse med liv og helse unntas beregningsgrunnlaget.»

I saksframstillingen er det vist til bokførte reiseutgifter per sektor i perioden 2008 til 2011.

Som reiseutgifter er det tatt utgangspunkt i utgiftsføringer innen artsgruppene:

- 11500 Opplæring og kurs
- 11600 Utgifter og godtgjørelse for reiser, diett, bil mv oppgavepliktig
- 11700 Transport/drift egne transportmidler

I artsgruppen 11700 er ikke artene for drivstoffutgifter tatt med da dette hovedsakelig er utgifter knyttet til kommunale anleggsmaskiner i Teknisk sektor. Heller ikke arten for skoleskyss er tatt med da dette fremgår entydig av verbalforslaget. Skyssutgifter av skoleelever til og fra leirskoleopphold og svømmeundervisning er også holdt utenfor.

Alle utgifter er ført opp uten moms da kommunen mottar momsrefusjon for påløpte utgifter.

For å vise en utvikling over år er tallene for årlig utgift prisjustert til 2011-kroner etter SSB konsumprisindeks.

Tallene viser *Totale utgifter* og utgifter *Uten prosjekt*. Grunnen til dette er at en god del utgifter er prosjektførte øremerkede tilskudd bevilget av andre enn bykassa. Det presiseres at tallene uten prosjekt må betraktes som tilleggsinformasjon da også ikke øremerkede utgifter føres på prosjekt.

Retningslinjer for tjenestereiser i Kristiansand kommune:

Dette er retningslinjer den enkelte enhetsleder må følge opp etter skjønnsmessig vurdering. Som grunnlag bygger disse retningslinjene på følgende:

1. Klimaplan for Knutepunkt Sørlandet + handlingsplanen
2. Kommunens vedtak om å være klimanøytral
3. Konkrete forpliktelser som miljøsertifisert virksomhet

Reiser er tidkrevende og lønnskostnadene er ofte den største kostnadskomponenten forbundet med reisen. Reiseform og framkomstmiddel må vurderes opp mot reisetid. Det forutsettes også at det er foretatt vurdering om reisen som sådan er nødvendig, eller kan løses ved andre kommunikasjonsformer som telefon, e-post, videokonferanser og lignende.

Videokonferanseløsninger vil etter hvert bli implementert i kommunen, og det skal bli fast rutine å sjekke ut om møter kan gjennomføres i sann tid med bilde og lyd. Videokonferanser er bare unntaksvis hensiktsmessig ved større kurs og konferanser hvor nettverksbygging også er viktig.

Kollektiv transport er en av de mest miljøvennlige transportformene lokalt, men avgangsfrekvens gjør ikke alltid tidsbruken mest effektiv.

Ved lokale reiser kan sykkel eller elektrisk sykkel være fleksibel og effektiv sett i forhold til kollektiv transport eller taxi. Godtgjørelse ved bruk av egen sykkel er 1,50 kr. Pr. km.

Ved regionale reiser bør buss vurderes når rutefrekvens er tilfredsstillende. Ved bruk av bil bør man tilstrebe å kjøre flere sammen. Det anbefales å bruke utlånsviler, tilsvarende ordning i teknisk sektor. Det kan redusere kjøring mellom hjem og arbeidssted.

Ved lengre reiser hvor tog og fly går parallelt bør tog være førstevalget dersom det er mulig. Ledere skal tydeliggjøre overfor medarbeidere at lengre reisetid godtas innen fornuftige rammer når man velger miljøvennlige alternativ.

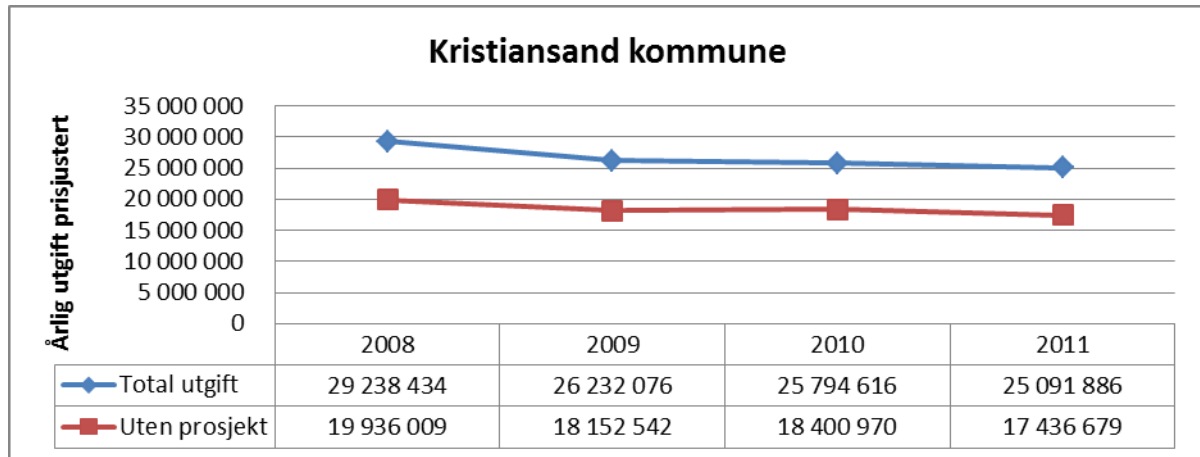
Ved reiser på strekningen Kristiansand og Stavanger skal tog normalt velges da dette også er tidsmessig effektivt sammenlignet med fly. Ved reiser mellom Kristiansand og Oslo bør man stimulere til bruk av tog. Dette kan gjøres ved at reising på fritid regnes som arbeidstid som kan avspaseres. Og ved møter som starter tidlig på dagen må det være mulig å få dekket hotellovernatting når tog benyttes. Ved reiser til andre steder må det gjøres en helhetsvurdering. Bil kan være et miljøvennlig alternativ når 3-4 kjører sammen. Ved bruk av fly skal det kjøpes klimakvoter.

Alle ansatte skal gjøres kjent med følgende planleggingsrutine:

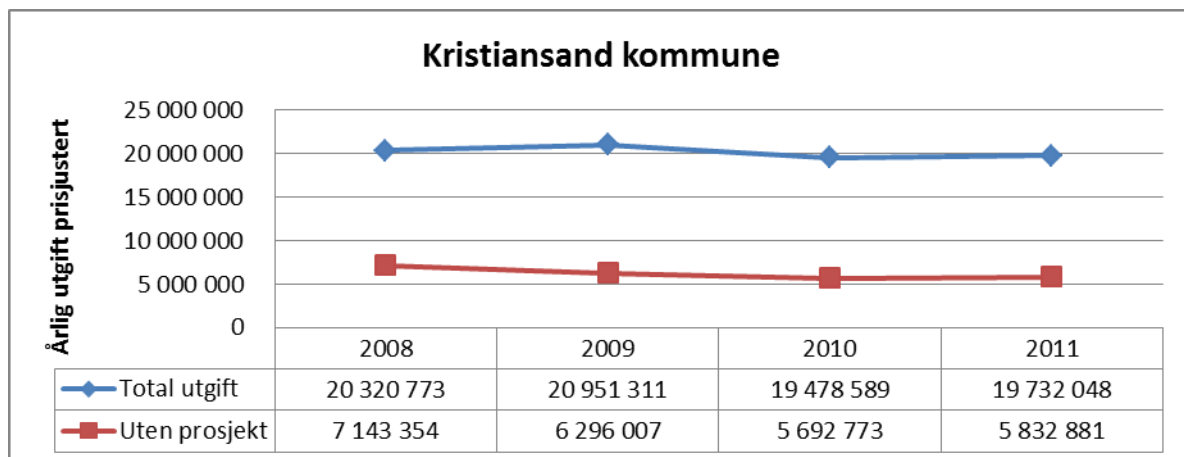
- Vurdere om reise er nødvendig
- Velge kollektivtransport når det er mulig og hensiktsmessig
- Vurdere tog i stedet for fly
- Vurdere om buss er alternativ ved lokale og regionale reiser, evt. i kombinasjon med tog over lengre distanser
- Sjekke ut om flere kan kjøre sammen
- Kan sykkel/el-sykkel benyttes lokalt
- Kan utlånsvil i virksomheten benyttes
- Bestill i god tid når dette er mulig, både for å kunne velge mellom miljøvennlige alternativer og for å spare kommunens budsjett.

Kristiansand kommune (alle sektorer)

Artsgruppe 1150 Opplæring og kurs og 1160 Utgifter og godtgjørelse for reiser, diett, bil mv oppgavepliktig

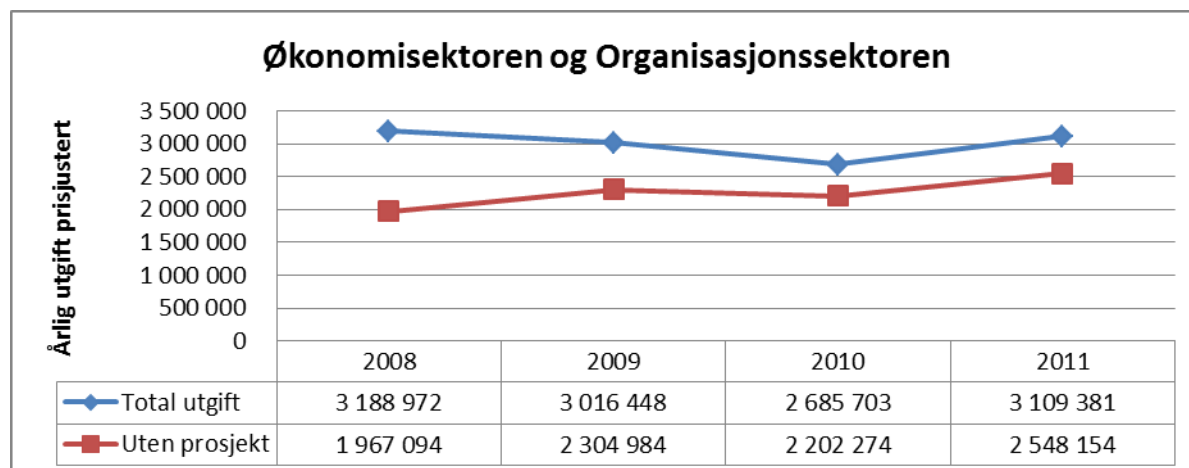
Artsgruppe 1170 Transport/drift egne transportmidler

Sektor 1 Økonomisektoren og sektor 6 Organisasjonssektoren

Økonomisektoren og Organisasjonssektoren er presentert samlet da disse sektorene er omorganisert og noen ansvarsområder er flyttet fra en sektor til en annen. F.eks. er rådmannen flyttet fra sektor 1 til sektor 6.

Artsgruppe 1150 Opplæring og kurs og 1160 Utgifter og godtgjørelse for reiser, diett, bil mv oppgavepliktig

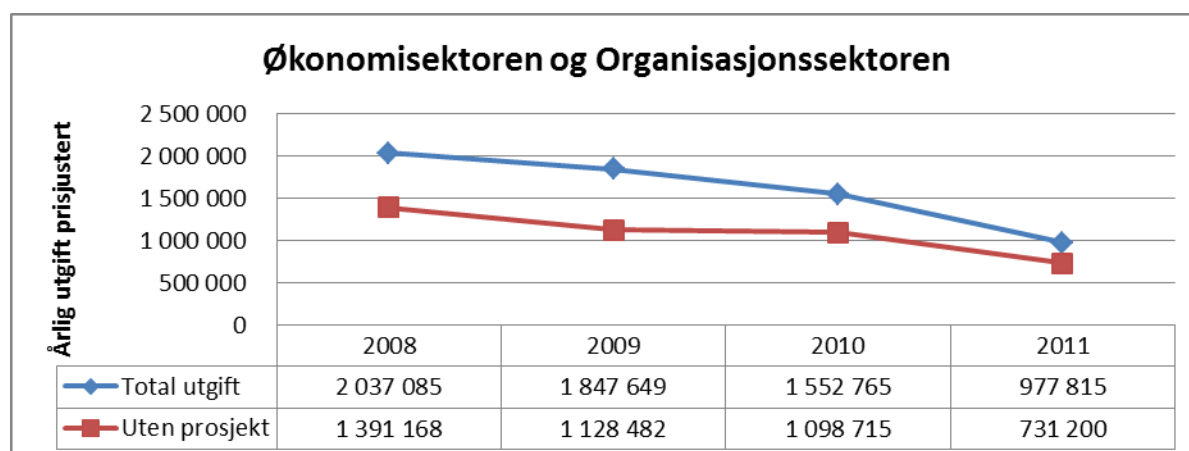

I Økonomisektoren inngår ansvarsområdene knyttet til Sentral økonomienhet, Kontrollutvalg, Kemner, Regnskap og Lønn. I Organisasjonssektoren inngår blant annet ansvarsområdene for Kontorstøtte, Rådmannen, Politisk sekretariat, Servicesenter, Personalavdelingen, HMS-tjenesten, IT-tjenesten, kommuneadvokaten, Dokumentsenteret m.m.

Utgiftene ligger gjennomgående på de største enhetene som Personalavdelingen, IT-avdelingen og Dokument- og servicesenteret

Utgiftene til innen artsgruppene 1150 og 1160 viser over tid et utgiftsnivå på om lag 3 mill. kr.

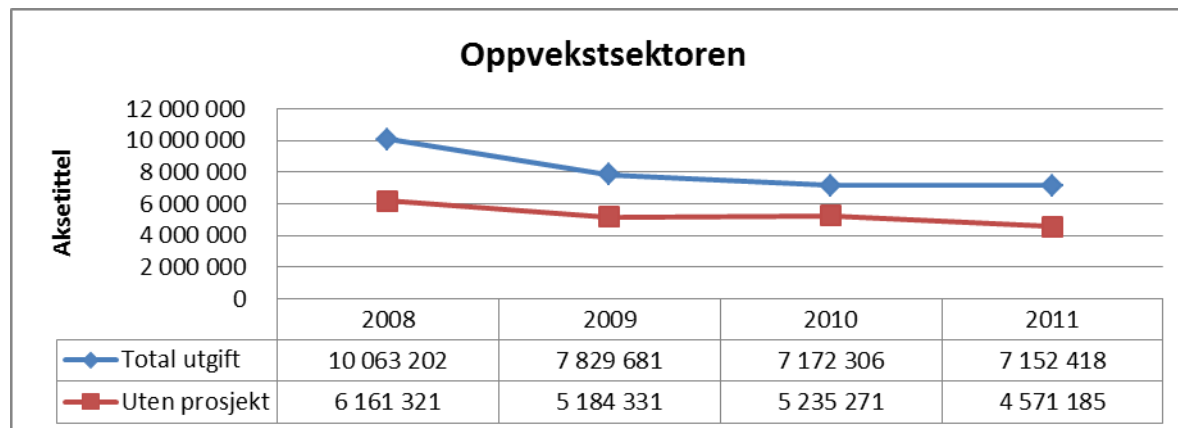
Artsgruppe 1170 Transport/drift egne transportmidler

Utviklingen over tid viser en reduksjon i utgiftene.

Sektor 7 Oppvekstsektoren

Artsgruppe 1150 Opplæring og kurs og 1160 Utgifter og godtgjørelse for reiser, diett, bil mv oppgavepliktig

Skole

Det meste av utgiftene er knyttet til interne fagmøter og samlinger relatert til kompetanseheving for skoleledere/enhetsledere samt nøkkelpersonell i oppvekstdirektørens stab. Dette er alt vesentlig samlinger på steder i og rundt byen.

I noen grad arrangerer også enkeltskoler/enheter kurs- og fagmøter. Dette er for eksempel aktuelt ved skoleovertakelser, der studenter i lærerutdanningen tar over og driver skolen i en periode. Slike utgifter refunderes delvis av Universitetet og føres som inntekt i regnskapet på egen inntektsart og fremgår ikke av bruttotallene. Faglige studieturer lagt til utlandet er redusert betraktelig.

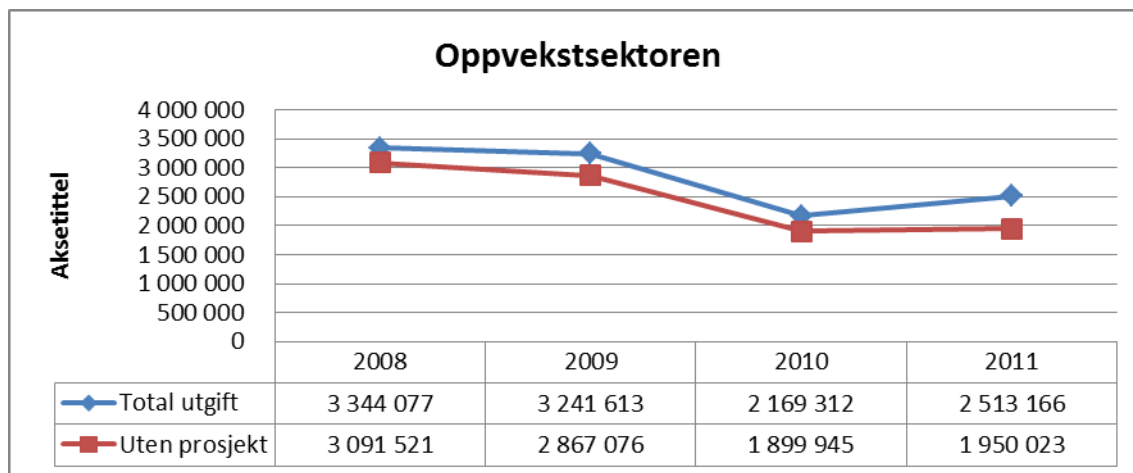
Utviklingen over år viser en reduksjon i utgiftsnivået innenfor disse artsgruppene. Grunnen til at utgiftene uten prosjekt er lavere skyldes hovedsakelig øremerkede tilskudd og prioriterte midler til ekstern vurdering og kompetanseheving.

Barnehage

Barnehageetaten hadde i perioden 2008-2010 opplæring- og kursutgifter som varierte mellom 1,4 og 1,8 mill. kr. Satsing på sentrale ansvar har også involvert private barnehager i stor grad. De fleste utgiftene har vært knyttet til ulike utviklingsprosjekter, som forutsatt i kompetanseplan og handlingsprogram. Strammere driftsrammer i 2011 har halvert utgiftsnivået sentralt og i barnehagene på faglig opplæring og kursvirksomhet.

Omlag 0,3 mill. kr har vært øremerkede statstilskudd til kompetansetiltak de siste årene. Utgiftene har i hovedsak vært honorarer til foredragsholdere, studiereiser (reise og opphold), kursavgifter og frikjøp/dekning av vikarutgifter til deltakende barnehager.

Artsgruppe 1170 Transport/drift egne transportmidler

Skole

I tallgrunnlaget for skole er transportutgifter knyttet til lovpålagt skoleskyss holdt utenfor. Også utgifter til transport av elever til leirskoleopphold og lovpålagt svømmeundervisning er holdt utenfor.

Øvrige transportrelaterte utgifter knytter seg til skolenes bruk av transportmidler til og fra f.eks. skidager, kultur- og idrettsarrangementer, yrkesmesser o.l. Andre enheter som har en utadrettet virksomhet som nødvendigvis generer transportkostnader er Pedagogisk Psykologisk Tjeneste, Alternative skoletilbud og Hørselsavdelingen. Dette er i hovedsak elevrelatert transport.

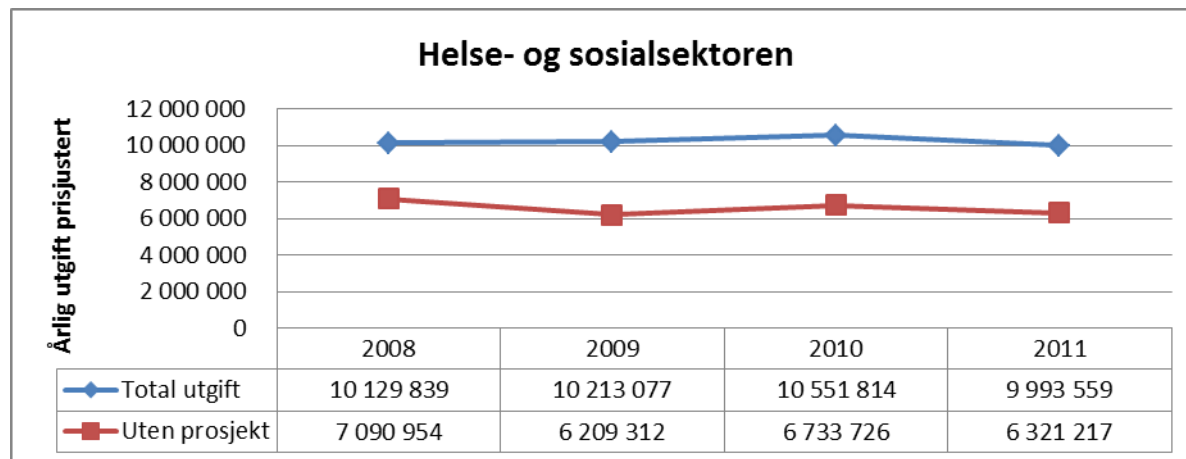
Barnehage

Barnehageetaten hadde i perioden 2008-2009 transportutgifter på ca. 1,8 mill. kr årlig. Utgifter som ble ført sentralt i etaten var knyttet til felles kompetanseprosjekt, som også involverte private barnehager. I 2010 og 2011 er transportutgifter mer enn halvert. Dette skyldes reduserte driftsrammer og færre studieturer i kommunale barnehager.

Med et budsjett på 1494 mill. kr i 2011 utgjør reise- og transportutgiftene under 0,6 % av Oppvekstbudsjettet.

Sektor 3 Helse- og sosialsektoren

Artsgruppe 1150 Opplæring og kurs og 1160 Utgifter og godtgjørelse for reiser, diett, bil mv oppgavepliktig

Helse- og sosialsektoren leverer 80 tjenester utført av ca. 3000 ansatte. Største delen av tjenestene utføres hele døgnet. De siste 4 år har tjenestene vært preget av statlige reformer og lovendringer der prosessene har krevd deltakelse i arbeidsutvalg og høringer.

Blant de største kan nevnes NAV-reformen, Samhandlingsreformen, Rusreformen, psykiatrisatsing og endring av lovverket knyttet til lov om helsetjenester, som trådte i kraft fra 01.01.12.

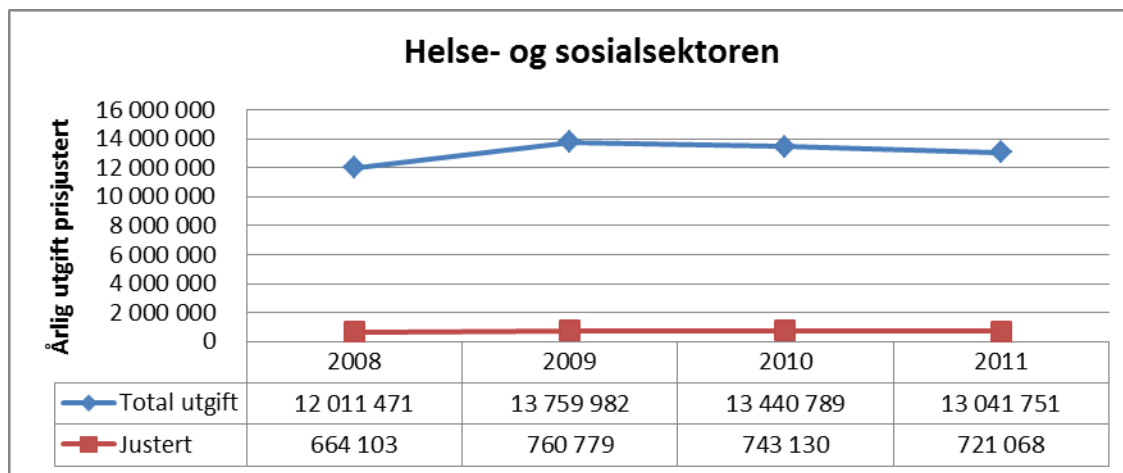
Sektorens ansatte er pliktige til å oppdatere sine kunnskaper for å levere forsvarlige tjenester mot byens innbyggere. Det er vanskelig å vurdere hvilke tjenestereiser, kurs og opplæringsutgifter som kan defineres som lovpålagt. Kommunen deltar i interkommunalt samarbeid knyttet til ASSS (4 nettverk) og regionalt samarbeid (Knutepunkt og OSS) og ikke minst ansvaret for kriseberedskap.

Utgifter under gruppen «uten prosjekt» innbefatter også prosjekter og drift som er finansiert av eksterne midler. Tallene viser bl.a. bruttoutgifter til prosjekter som ikke er ført regnskapsmessig med prosjektnummer men ansvarsnummer. Refusjonskrav eller betaling for tjenesten kommer ikke frem på reiseartene.

Eksempel kan være drift av statlig mottak og mottak for enslige mindreårige asylsøkere (egne avtaler med staten der staten refunderer), eller tiltak til brukere knyttet til kvalifiseringsprogram eller introduksjonsprogram.

Tallene "uten prosjekt" inkluderer reiseutgifter knyttet til tolketjenester som er enten lovpålagte eller er betalt av den som kjøper tjenesten (eksterne kjøpere). Utgifter knyttet til reisevirksomhet til politiske utvalg, gjeldsrådgivning, kommunale prosjekter som er politisk vedtatt (tidlig intervensjon) og studiereiser knyttet for politiske utvalg ligger også i denne gruppa. Fra 2012 ligger det sparekrav knyttet til disse postene.

Artsgruppe 1170 Transport/drift egne transportmidler

Størstedelen av transportutgiftene er knyttet til lovpålagte tjenester som hjemmehjelp, hjemmesykepleie, psykiatri, bofelleskap, fysio- og ergoterapi og hjelpemidler. Transportutgiftene innbefatter også transport av brukere til dagsentre. Transporten er organisert ved bruk av taxi eller transportsentralen. Brukere betaler egenandel tilsvarende busstakst for pensjonister. Dette vises ikke i bruttotallene.

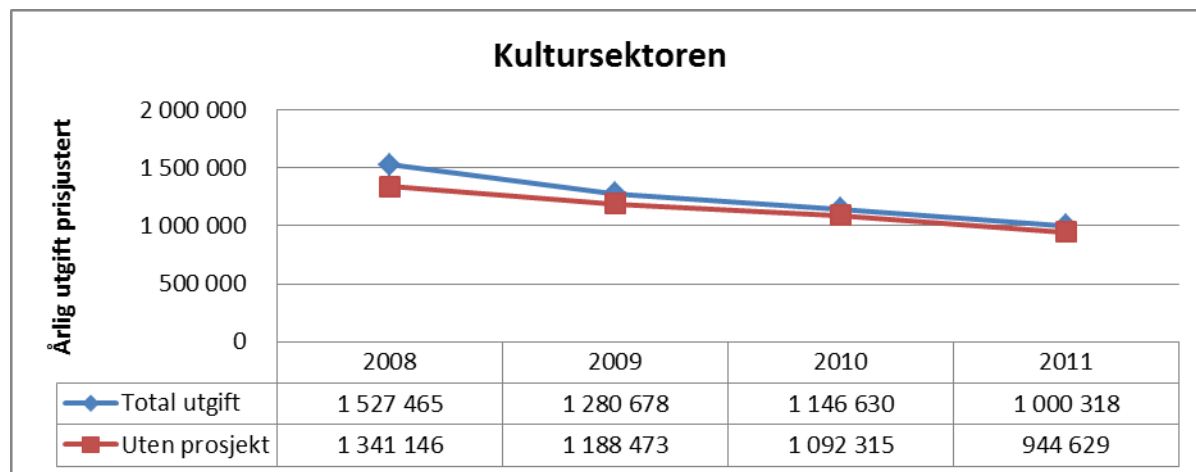
Det er også transportutgifter knyttet til barnevernstjenester (fosterhjembesøk, akutt plasserte barn, barn i tiltak i hjemmet), sosialtjenester og rustjenester (boliger, nattpatruljen).

Tallene for 2011 er vurdert ut fra de enkelte regnskapsbilag mens for 2010 og tidligere perioder er beløpene stipulert ved bruk av andeler ut fra 2011 tall.

Framstillingen viser en betydelig forskjell mellom totalutgiftene og de justerte utgiftene. Dette skyldes at det aller meste av sektorens utgifter må sees på som enten lovpålagt eller sterkt relatert til liv og helse. Det understrekes at sektoren har og fortsatt vil ha et kritisk blikk på bruken av disse midlene for å finne innsparingsmuligheter.

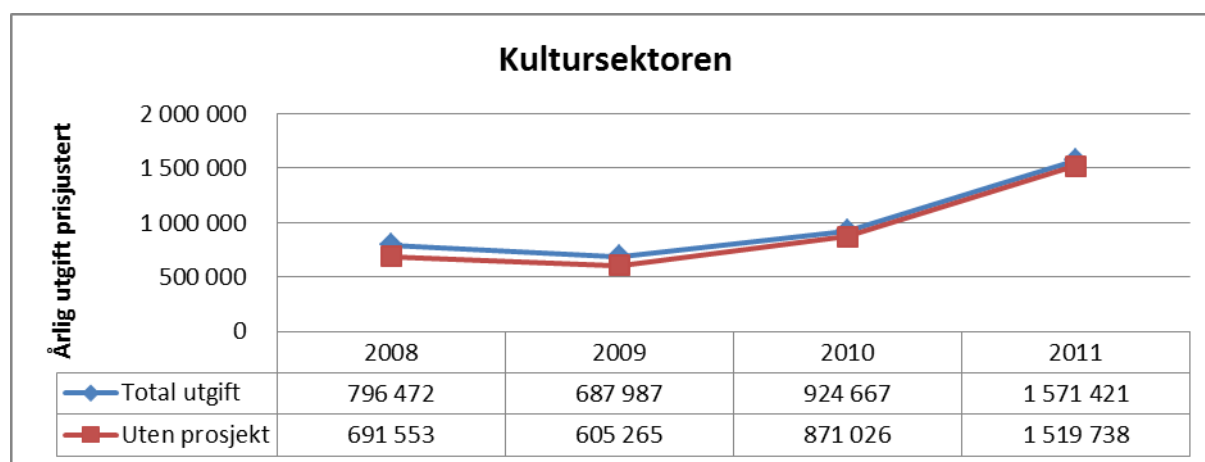
Sektor 4 Kultursektoren

Artsgruppe 1150 Opplæring og kurs og 1160 Utgifter og godtgjørelse for reiser, diett, bil mv

I perioden 2008-2011 har kultursektoren hatt en realnedgang (prisjustert) på 34 % innenfor disse utgiftspostene. I 2011 utgjorde dette under 0,5 % av sektorens totale bruttokostnader. De senere årene er det gjennomført relativt store innsparinger i kultursektoren som har påvirket reise-, opplæring- og kursvirksomheten. Kulturstyret er på studietur annethvert år, tilsvarende er kulturdirektørs stab. I de øvrige enhetene varierer dette fra enhet til enhet. Enhetenes reiser drøftes med kulturdirektøren og vurderes fra gang til gang. Det er ikke ønskelig med for strenge retningslinjer på dette området da det er viktig i forhold til å opprettholde nødvendig faglig oppdatering. Omfanget av øvrig opplæring og kursvirksomhet har også blitt redusert de senere år, og man mener at en nå ligger på et "minimumsnivå" av hva en bør med hensyn til nødvendig kompetanseutvikling.

Artsgruppe 1170 Transport/drift egne transportmidler

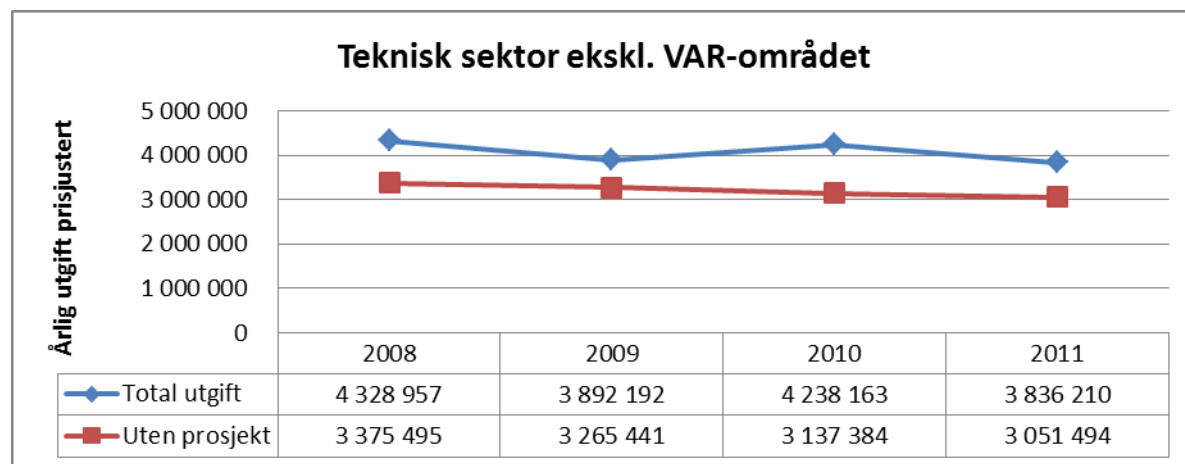

I perioden 2008-2011 her sektoren hatt en realøkning på ca. 100 % innenfor denne kostnadsgruppen. Samlet sett i løpet av 4-årsperioden så utgjør kostnaden til den kulturelle skolesekken (DKS) ca. 30 % av de totale kostnadene. I 2011 utgjorde den så mye som 60 % av de totale kostnadene. Forklaringen skyldes at dette er statlige midler hvor det har bygget seg opp midler på bundet fond de senere år og i 2011 så brukte man opp store deler av fondet ved å øke aktiviteten. Dette gav store ekstra kostnader til transport av elevene til

forestillinger. Sett man bort fra DKS så ligger kostnadene for alle år ellers mellom 500-630 tusen kroner for øvrig i sektoren. Opp mot halvparten av dette er kostnader innenfor fritidstjenestene som går på tjenestetilbud med turer for brukere. Ellers er det et begrenset omfang her i sektoren ellers.

Sektor 5 Teknisk sektor

Artsgruppe 1150 Opplæring og kurs og 1160 Utgifter og godtgjørelse for reiser, diett, bil mv

Sektor 5.1 har en andel på ca. 45 % av de samlede utgiftene og kan i perioden vise til en reduksjon i utgiftsnivået. Reduksjonen skyldes i noen grad organisasjonsendringer, men også at sektoren har strammet inn på reise- og kursaktiviteten. Antall studieturer er halvert, det stilles krav til program, varighet og budsjett. Det prioriteres å legge kurs lokalt når det er flere som har samme opplæringsbehov og det samarbeides med nabokommunene for å redusere kostnadene. Sektoren har fagfelt som er i kontinuerlig utvikling, det kommer stadig nye/endringer i lover og forskrifter. Det er viktig at de ansatte holdes oppdatert i forhold til dette i tillegg til at de får mulighet til faglig utvikling. Sektoren sliter med rekruttering innen for enkelte fagfelt og har derfor tilbudt videreutdanning til enkelte for å bygge og beholde kompetanse som dekker sektorens behov (for eksempel oppmålingstjenestene). Kjøreogdtgjørelse knyttet til daglig drift, som befaringer, oppmåling og tilsyn ligger også inne i tallene. Sektoren dekker kurs/studieturer for byutviklingsstyret.

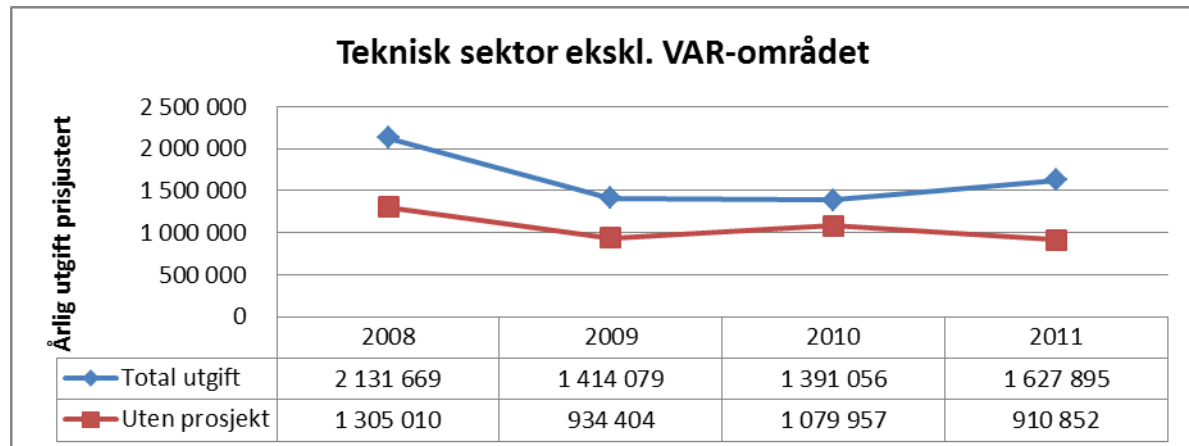
Sektor 5.2 Kristiansand Eiendom har ansvaret for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunens eiendomsmasse. Ansvaret innebærer nødvendig behov for oppdatert og spesiell kompetanse særlig innenfor prosjektledelse, økonomi, jus og innenfor de tekniske fagene. Også nye lover, forskrifter og standarder innebærer et kontinuerlig behov for oppdatering og utvikling av spesifikk kompetanse.

Av de totale kostnadene knyttet til opplæring og kurs i perioden har omtrent 45 % gått til hotell og tilrettelegging mens 55 % har gått til studieavgifter, kursavgifter og innleie av kursholdere.

85 % av kostnadene knyttet til reisegodtgjørelser i Kristiansand Eiendom er bilgodtgjørelse til ansatte i serviceteam, fagteam, vaktmestertjenesten og renhold som bruker privat bil i tjenesten. Det ligger i arbeidets natur at disse ansatte har et stort transportbehov innenfor kommunen.

Innenfor resten av reisekostnadene ligger blant annet reisegodtgjørelse i forbindelse med deltagelse i ASSS-nettverket (Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner) og i andre samarbeidende nettverk. Kristiansand Eiendom deltar i på kommunens vegne.

Artsgruppe 1170 Transport/drift egne transportmidler

Sektor 5.1 har en andel på ca. 65 % av de samlede utgiftene og disse er redusert i perioden. Utgiftene økte noe igjen i 2011 grunnet nye ansvarsområder (internasjonalt arbeid og næringsvirksomhet). Utgiftene er relatert til bruk av fly, tog, buss og taxi i hovedsak knyttet til kurs og møtevirksomhet. I utgiftene inngår også tilskudd til badebåt, bruk av felles biler i sektoren, befaring og reiser for byutviklingsstyret, samt noen reiser for ansatte og politikere knyttet til internasjonal aktivitet (UBC, Nordic cities, Rajshahi, Walvis Bay og vennskapsbyer).

Sektor 5.2 Kristiansand Eiendom har en andel på litt over 30 % av utgiftene knyttet til transport og drift av egne transportmidler. I Kristiansand Eiendom ligger utgiftene knyttet til bildrift for småbåthavnene. I snitt ligger andelen av de årlige utgiftene på om lag 0,5 mill. kr og gjelder i all hovedsak leasingkostnader, service, dekk og drivstoff. Kr. 80.000 av kostnadene er knyttet til leie av parkeringsplasser fra Kristiansand parkeringsselskap. Antall parkeringsplasser leid av Kristiansand Eiendom er vesentlig redusert i perioden. I det vesentligste er resten av utgiftene knyttet til transport i forbindelse med kurs, seminarer og etter- og videreutdanning (se avsnittet om artsgruppe 1150 opplæring og kurs og 1160 utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil mv oppgavepliktig) og deltagelse i nettverk.